

Bieżące Informacje

ISSN 1234-7086

6

Czerwiec 2010
6 [259]

cena 2,00 zł

W numerze!

**DOPLATY
DO MATERIAŁU
SIEWNEGO**

**ZNACZENIE WODY
W ŻYWIENIU BYDŁA**

ZSR W KISIELICACH

Rolnicy Warmii i Mazur w badaniach ankietowych belgijskiej studentki

W ramach programu współpracy pomiędzy uczelniami ERASMUS, w Instytucie Nauk Politycznych UWM przebywała magistrantka belgijska, Aline Delmotte, zbierając materiały do pracy dyplomowej, obronionej przed kilku miesiącami. W obszernej rozprawie, liczącej blisko 120 stron, dla polskiego czytelnika najbardziej interesujące są wyniki badań ankietowych - zważywszy na brak znajomości języka polskiego, takiego rodzaju badania empiryczne można było dość łatwo przeprowadzić.

Philippe Burny², Aline Delmotte, Benon Gaziński

Obszerna ankietowa, licząca kilkanaście stron, sporządzona była w języku francuskim a następnie przetłumaczona na język polski. Badaniami objęto dwie grupy respondentów. Jedną z nich byli rolnicy - uczestnicy jednego z kursów przeprowadzanych w Warmińsko-Mazurskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Olsztynie a drugą - uczniowie najstarszych klas Zespołu Szkół Rolniczych w Smolajnach³. Łącznie pozyskano 65 wypełnionych ankiet (w części z nich zdarzały się braki odpowiedzi na niektóre pytania, wynikające ze świadomej odmowy, przeoczenia bądź niezrozumienia pytania).

Dobór próby bez wątpienia nie był losowy. Znajduje to potwierdzenie w strukturze respondentów pod względem płci i wieku. Aż 73% odpowiadających na ankietę to mężczyźni⁴. Były to osoby relatywnie młode - ich średni wiek wyniósł zaledwie 31,6 lat, co można również łatwo wyjaśnić. W szkoleniach rolniczych chętniej uczestniczą osoby młodsze a wiek badanych uczniów nie przekraczał lat dwudziestu.

Pod względem zamieszkania, respondenci rekrutowali się z 26 gmin, położonych na terenie dwunastu powiatów. Gospodarstwa rolne, prowadzone przez nich, albo członków rodzin były obszarowo zróżnicowane od zaledwie 4 po 160 hektarów (średnia 58,27 ha znacząco przekraczała średnią województwa). Powyżej 100 ha zajmowało ok. 1/4 gospodarstw.

Respondenci rekrutowali się w znacznej mierze z dość dużych gospodarstw, stąd też liczniejszy był również stan pogłowia inwentarza żywego. Najpowszechniejszym kierunkiem chowu zwierząt było bydło mleczne (w 77% w gospodarstwach było powyżej 20 krów) oraz trzoda chlewna (w 19% powyżej 100 sztuk).

Zaledwie 15% badanych potwier-

dziło uczestnictwo w grupie producenckiej, bądź w różnych formach spółdzielczości rolniczej. Zapytani o zmiany w ostatnich latach charakteru zawodu rolnika, większość respondentów zgodnie wybierała odpowiedzi stwierdzające wzrost zaabsorbowania czynnościami administracyjnymi oraz częstsze zewnętrzne kontrole w gospodarstwie. Podkreślano dość powszechnie również, że „rolnictwo ma do odegrania ważną rolę w zakresie ochrony środowiska i gospodarki na obszarach wiejskich”.

Zauważano także w wypowiedziach wzrost znaczenia szkoleń rolniczych, z którymi większość odpowiadających (z grupy nie będących uczniami) ma zresztą, zazwyczaj sporadyczny, kontakt. Największe zainteresowanie budzi tematyka innowacji technologicznych, wspólna polityka rolna uplasowała się na miejscu czwartym. Uczestnictwo w szkoleniach dla ok. 40% respondentów nie wiąże się z jakimikolwiek trudnościami. Pozostali uskarżają się na: brak własnego czasu, uciążliwość dojazdu (odległość), niedogodność terminów oraz niedostatki informacji o szkoleniach.

Badani wskazali na następujące najważniejsze cele projektów rozwojowych na obszarach wiejskich:

- ochronę środowiska przyrodniczego (fakt istnienia programu „Natura 2000” był znany dość powszechnie),
- poprawę kwalifikacji rolniczych,
- wdrażanie systemu oceny jakości,
- agroturystykę,
- wsparcie grup producenckich i spółdzielczości wiejskiej.

Z lokalnymi programami rozwoju w ostatnich latach zetknął się co piąty respondent.

Obecność Polski w strukturach Unii Europejskiej oceniana jest korzystnie, stwierdza się przy tym swego rodzaju konieczność naszego członkostwa, „aby

Polska nie była izolowana”. Interesujące jest to, że poparcie jest wyraźnie wyższe u osób starszych - w grupie poniżej 25 roku życia wypowiedzi są bardziej zróżnicowane a ponadto aż co trzecia osoba wybrała opcję „nie wiem, nie mam zdania”. Odgrywają tutaj rolę zapewne dwa czynniki - niewielkie jeszcze wśród najmłodszych zainteresowanie sprawami publicznymi oraz brak perspektywy czasowej, to że integracja europejska jest dla nich czymś już oczywistym, a nie „znakiem czasu”, jak dla wielu starszych.

Osoby pozytywnie usposobione do obecności Polski w Unii wśród korzyści najczęściej wskazują na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa oraz na ułatwienia w podróżach zagranicznych. Są zarazem podzielone co do kwestii przystąpienia do euro oraz kiedy miałyby ono nastąpić (często wskazywana jest dłuższa perspektywa czasowa).

Prawie co czwarta osoba uchylała się od jednoznacznej odpowiedzi na pytanie jak ocenia dostęp do informacji o Unii Europejskiej; w grupie tych, którzy wypowiedzieli się pozytywnie, aż 80% uznaje, że docierające do nich informacje są rzetelne.

W ocenie wspólnej polityki rolnej, zgodność panuje jedynie w tym, iż jest ona całościowo korzystna dla rolników - odpowiedzi na bardziej szczegółowe pytania są różnorodne i nie brakuje uwag krytycznych. Zauważa się, że polityka ta preferuje gospodarstwa większe a uzyskiwane wsparcie nie wystarcza wobec rosnących kosztów oraz coraz mniej korzystnych cen artykułów rolnych. Krytykowany jest też system kwot mleczarskich. Ponadto dała się zauważyć dość interesująca różnica w grupach wiekowych - młodszych zazwyczaj satysfakcjonował sam fakt wsparcia rolnictwa a starsi zaznaczali zarazem potrzebę większej elastyczno-

ści przepisów i upraszczania procedur. Dobrze znane jest istnienie „cross-compliance”, ale nadal potrzebne są informacje na ten temat, jak również o innych warunkach i możliwościach pozyskiwania pomocy.

Wskazywana przez różnych autorów, poprawa nastrojów rolników po wejściu Polski do Unii Europejskiej zauważana jest też w niniejszych badaniach - ankietowani nie potwierdzali wcześniejszych obaw i na ogół akceptują fakt członkostwa. Nie oznacza to

jednak dominacji szczególnie dobrych nastrojów wśród rolników - postrzegają oni pogorszenie się sytuacji gospodarczej w rolnictwie, które skłania do koncentracji produkcji i zwiększa obawy wśród właścicieli mniejszych gospodarstw, uzależnia rolników od wsparcia zewnętrznego i zmusza do poszukiwań dodatkowych źródeł dochodów.

¹*Aline Delmotte, Etude de l'impact de la Politique Agricole Commune sur l'agriculture polonaise. Cas particulier de la region de*

warmie – Mazurie (Warmińsko – Mazurskie), promotorzy: Philippe Burny, Benon Gaziński, Gembloux 2009

²*Agro-Bio-Tech Gembloux, Uniwersytet w Liege, Belgia*

³*Autorzy dziękują za życzliwość dyrekcji i pracownikom obydwu tych instytucji, dzięki czemu samo zebranie ankiet odbyło się sprawnie*

⁴*Dane statystyczne potwierdzają przewagę mężczyzn w sektorze rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa, ale nie jest aż tak rażąca, 56 %.*